

ביאורים

הדיבור על האמונה בביאת המשיח ועל הציפייה לו, שגורים מאוד על לשוננו. הנטייה הטבעית שלנו היא 'שיהיה כבר טוב', אנו כמהים למציאות טובה יותר ומושלמת יותר מזו הקיימת, וכן להתגלות מלכות ה' בעולם. זו הסיבה שאנו מצפים בכליון עיניים לביאתו של המשיח, ומוזכרים זאת לעיתים קרובות.

ציפייה זו לעיתים גורמת לנו אכזבה. פעם אחר פעם אנו מצפים ומחכים, והמשיח מתעכב. עד כדי כך שהיו כאלה שלאחר ציפייה ארוכה ואכזבה התייאשו מביאתו.

המהר"ל עוסק כאן במהותם של הימים שלאחר ביאת המשיח. מלך המשיח מבטא את גילוי מלכות ה' בעולם בסופו של התהליך הארוך. לאחר שהעולם זכה להתקדם ולהתעלות במשך יותר מארבעת אלפים שנה מגיע הזמן הראוי למלכותו של המשיח שהוא 'שיא' מסוים של העולם. כל עוד העולם לא הגיע אל היעד שאליו הוא אמור להגיע אין הוא ראוי לבואו של משיח. ארבעת אלפים השנים הראשונות של העולם מיועדות לעשייה ולהתקדמות של העולם אל עבר המטרות שאותן קבע לו הבורא. אלפיים השנים האחרונות אמורות להיות אלו שבהן יבוא המשיח. שנים אלה הן השנים שבהן העולם מגיע אל ייעודו, ובהן הקב"ה ממליך את המשיח. מראש הוגדר שהמועד של ביאת המשיח יגיע במהלך אלפיים השנים הללו, אך ייתכן שהזמן המדויק יגיע בתחילת התקופה וייתכן שבסופה. הדבר תלוי בנו, עד כמה נזכה לקדם את העולם ולהביאו אל יעדו. ככל שנזכה לקדם אותו יותר, כך ימות המשיח יגיעו מהר יותר.

העובדה שהעולם מתקדם לכיוון יעד מוגדר, שהשגתו תביא את המשיח, מעניקה לנו הרבה יותר רוגע והבנה שעבודת ה' שלנו מקדמת אותנו אל יעד זה.

הדבר דומה למסלול ריצה ארוך ומפרך, שתחילתו וסופו הוגדרו מראש. כל עוד הרצים בו מבינים שהמסלול המתוכנן טרם הסתיים, הם אינם כועסים או מאוכזבים מכך שטרם הגיעו אל היעד, גם אם קשה להם מאוד, שהרי הם יודעים שיש לריצה שלהם יעד שהוגדר מראש, ובכל מאמץ שעושים לצעוד צעד נוסף הם מתקדמים אליו.

הרחבות

• מתי צריך להגיע המשיח

זמן הפְּשֵׁר לְזֶה שְׂיָבֹא הַמְּשִׁיחַ. המהר"ל מסביר שאין כוונת חז"ל באומרו 'ב' אלפים משיח' שהמשיח יבוא בתחילת שנים אלו, אלא שבזמן זה יכול המשיח לבוא. בדומה לכך מבאר גם רבי יצחק אברבנאל: "ובעלי ריבנו (הנוצרים) הוכיחו שתהיה ביאת המשיח בסוף האלף הרביעי ומשיחיו ב' האלפים האחרונים כולם אחר ביאתו. כיון שנאמר בברייתא "ושני אלפים ימות המשיח" ושלא יתכן לומר שיבוא המשיח בתוך ב' האלפים האחרונים ההם באיזה זמן מהם, לפי שאם היה כן לא היו ב' האלפים האחרונים בעניינם שנים לשני האלפים הראשונים ולא לאמצעים (ששניהם היו מתחילתם ועד סופם)". אחת מהוכחותיו שאין לומר כן היא מפני שחז"ל עצמם התבטאו נגד חישוב הקץ ואמרו: "תפח עצמן של מחשבי קיצין" [סנהדרין ז:ז]. כיצד ייתכן שכאן קצב לנו התנא את זמן ביאתו? ועל כן מבאר שהיה מקובל אצל חז"ל בעניין ביאת המשיח שלושה זמנים: 'הא' גבול זמן המנע בואו, והוא הזמן שתעמוד האומה בגלות בחיוב והכרח... והב' גבול זמן אפשרות בואו... שתהיה באפשרות ביאת המשיח, אם יזכו ישראל בתשובה ובמעשים טובים יבוא משיח ואם לא יזכו תתאחר ביאתו עד תום גבול כל אותו הזמן האפשרי. והג' גבול זמן חיוב בואו והיא העת המוגבלת שנגזרה מלפניו יתברך שלא תעבור שלא יבא בו אלא שעל כל פנים יבא ולא יאחר". [ישועות משיחו א, א].

אלפיים משיח
- הזמן המיועד
לביאת המשיח
ועיקרם בסופם

זמן: ב' אלפים ימי המשיח, רוצה לומר שהם מיחדים למשיח, אבל קדם לכן אי אפשר שיבוא המשיח בשום אופן, 'בכל תשובה ומעשים טובים בעולם. רק באלו ב' אלפים אחרונים הם ימי המשיח. שהזמן האחרון הוא מיחד אל ביאת המשיח, ובתוך אלו ב' אלפים שנה זמן הפְּשֵׁר לְזֶה שְׂיָבֹא הַמְּשִׁיחַ*. הגה התבאר לך שהזמן אשר הוא מיחד למשיח, שיהיה מאחד את הכל, הוא באחרית הימים, שהוא השלמות ימי עולם. ואם כן, לא יקשה אם כל כך מעכבין עקבות המשיח, מפני שהזמן אשר ראוי לו הוא באחרון מן הזמן, והוא מיחד אליו, ודבר בעתו מה טוב (משלי טו, כג). ולא אמרו: ב' אלפים ימות המשיח, רק לענין זה, שאפשר לבוא מלך המשיח באלו ב' אלפים. והינו דקאמר: שני אלפים ימות המשיח, ולא אמרו, שני אלפים מלכות המשיח, ולמה תלה זה בימים, אבל מפני כי רוצה לומר, כי שני אלפים הם הימים שאפשר לבוא בהם המשיח, כי כבר הוא חלק האחרון מן שלשה חלקים, שראוי שיבוא המשיח בחלק האחרון מימי העולם. ואם ישאל זכים זכות גדול מאד אפשר שיבוא המשיח בתחלת חלק האחרון מימי העולם, אבל אם אינם זכים זכות גדול, אינו בא רק בזמן שלו, שהוא זמנו המיוחד לו ומוכן לו ביותר, כמו שאמרנו למעלה. וכאשר תדקדק ותבין דברים אלו, יוסר מעליך חרפת המחקרפים עקבות המשיח, וישמח לבך בדברים אלו, בדברים אשר אמרנו. וכלם הם ברורים ואמתיים לכל איש משפיל. ועוד יתבאר בפסקים שלפנינו בענין אריכות הגלות, והם גם כן דברים של אמת.

וכן אלפיים שנות משיח, רצונם לומר, שאלו שנים בהן ראוי לבוא המשיח, וקודם להן לא יתכן בשום פנים שיבוא המשיח, אפילו יעשו ישראל תשובה ומעשים טובים. רק אלפיים השנים האחרונות ראיות להיות ימי המשיח, ובתוך אלפיים השנים הללו, הזמן האחרון, הוא הראוי לביאת המשיח. אם כן התבאר, שהזמן הראוי לביאת המשיח, שהוא המאחד את כל הבריאה, הוא בסוף הימים, שנשלמים ימי העולם. אם כך אין להקשות על עיכוב ימי המשיח, לפי שראוי שיבוא רק בסוף הזמן, שזה הזמן הראוי לו, ודבר בעיתו מה טוב. מה שאמרו שני אלפים ימות המשיח, אין הכוונה שכל התקופה היא תקופת משיח, אלא שבתוך התקופה הזו יש אפשרות שיבוא המשיח. לכן אמרו שני אלפים ימות המשיח, ולא שני אלפים מלכות המשיח. תקופה זו נקראת ימות המשיח, ללמד שאלו ימים בהם אפשר שיבוא המשיח. שנים אלו הם החלק האחרון של ימות העולם שבהם יבוא המשיח, אך אינם מלכות המשיח, כי לא בהכרח שבכל התקופה הזו תתגלה מלכותו. אם לישראל תהיה זכות גדולה, הם יזכו שהמשיח יתגלה בתחילת אלפיים השנים הללו. אם לא תהיה להם זכות גדולה, המשיח יתגלה בזמן הראוי והמוכן לכך. אם תדקדק בדברים שאמרנו, וחסר ממך חרפת הגויים, המחרפים אותנו על התעכבות גילוי המשיח, וישמח לבך בדברים שאמרנו. כל מה שאמרנו ברור ואמיתי לאיש משכיל. בהמשך יתבאר עוד בענין אריכות הגלות וגם מה שיתבאר הם דברים אמיתיים.

